

Hitza - Esanahia	Testuingurua	Orrialdea
abarrots 'zarata'	«...hor dabilta nire gorputz-ariman bueltaka, beren abarrotsez ernegatzen.»	(45)
aberaska 'erleen ezti gordetegia'	«Arina eta amoltsua, abaraska bezain gozoa.»	(18)
afanean 'jo ta ke lanean'	«...karretera ondoko baserrietan traktoreak ari ziren afanean .»	(14)
ahardi 'zerri emea'	«Esan zezakeen (...) ahardia beteta zegoela...»	(35)
aidanean 'antza, dirudienez, aidanez'	«... aidanean garai hartako usadioa zen, gurasoen baimenik gabe ezer ez egitekoa.»	(22)
aihuma 'intziri'	«...zerbait gertatuko zela pregonatzen zuten ikuiluko abereen aihumek .»	(60)
albaindu 'ilbaindu, behin-behineko jostea	«Orduan oroimenak albaintzen zituen buruaren ardatzean.»	(20)
alboroke 'otordu arina, zeozer ospatzeko'	«Partidaren bezperan alboroka moduko bat egin zuten ezkien plaza erdian, despedida moduan edaria kanpotarren kontura.»	(89)
amatatu 'itzali'	«Ez zen amatatzen galderaren garra...»	(98)
amoltsu 'maitakorra, ezti'	«Arina eta amoltsua , abaraska bezain gozoa.»	(18)
anabasa 'nahaspila'	«...bere barruan edari-kaxak eta periodiko paperak pilatzen dira, anabasa ilun batetan.»	(11)
arakatu 'miatu, aztertu'	«Herri osoa arakatu zuten, zoko guztiak miatu baina ez zuten kausitu.»	(37)
armiarma 'aramu'	«...pintura markak zabaltzen dira zabarki paretetan zehar, armiarma handien legez, denbora iraganaren seinale.»	(10)
arranbel 'uztaia, arkua'	«Domingo, bere senarraren eskuak, latzak, arranbelaren modukoak...»	(21)
arrapaladan 'arineketan, ziztu bizian, ahalean'	«Urteak pasa dira arrapaladan , udazkenean hegoarekin uso eta antzarren iladak Otamunoko gailurretik pasatzen ziren bezala.»	(16)
artean 'oraindik' (irag.)	«Aita ere hantxe zegoen, mutil koxkorra artean ...»	(38)
artizar ura 'ihintza, garoa'	«Larrua ikara zen eta artizar urak bustitzen gintuen zeharo.»	(56)
arto-aletzen 'artoa garantzen'	«...bazterrak errekistatzen ari nintzela topatu nuenean, arto- aletzen .»	(21)
aspre 'bortitz, latz'	«...Norteko haize hotz eta aspreak eraso egiten zidalarik...»	(42)
astaina 'astakirten, kirten'	«Ni astaina banintz bezala.»	(80)
atarramendu 'emaitza, fruitu, ondorio'	«Bazegoen hala ere beste argudio bat, sofistikazio eta atarramendu handirik gabe aldarrikatzen zena...»	(27)
barren (baieztapen baten indargarria)	«—Usoa haiz barren — nik beti.»	(50)
barrunbe 'barrua, barnea'	«Sua izeki zen ama Margaritaren baitan eta barrunbea erre zion azkenean, erraustu arte.»	(18)
barrundatu 'susmatu'	«Hala ere barrundatzen zuen Mandiolako Jesusak kezka bat.»	(41)

Hitza - Esanahia	Testuingurua	Orrialdea
belaze 'belardi'	«Lorezko koroiez horniturik zegoenean eta belazeetan eguzkiak dirdira egiten zuenean...»	(24)
bidarte 'bidegurutze, kurtzedero'	«...auzora doazen bidexidorrak bidarte batetan elkartzen dira.»	(44)
bidean 'ordez, beharrean'	«...ahoarekin hitz egin bidean eskuez egiten zuen.»	(25)
bidexidor 'bideska'	«Zabaleta eta Barriolatik auzora doazen bidexidorrak bidarte batean elkartzen dira.»	(44)
bigantxa 'biga edo txahal gaztea'	«...txikitzen hasi ziren, behirik eta idirik handienak ere bigantxa baten tamaina hartuz...»	(32)
bil-bil egin 'batu-baturik'	«...atzeko bankoetatik pilotak botatzen zizkidaten, papera bil-bil eginda eta gogorra zenez min ematen zidan.»	(43)
bisaia 'begitartea'	«...nire aurpegiaren azpian haren bisaia somatzen nuen...»	(34)
domeka 'igande'	«...jotzen ditu ezkilak goiznabarreko mezatarako, arrats behean errosariorako, sapatoan bezperetarako eta domekan eguerdiko nagusirako.»	(10)
dzangada 'tragoskada'	«Mistela erronarekin edaten zuen dzangada batez, desagertu aurretik.»	(98)
epuru 'zuhaiska mota (Juniperus)'	«Sutaska piztuta eta sutan epurua , gar urdinetan erreaz.»	(84)
erasan 'ukitu, afektatu /eraso,ekin'	«Tximista batek zuhaitz bat erdibitzen duen erara halaxe erasan zion.»	(18)
eremu 'basamortu'	«Zer egin lezake sustraiak erreta dituen landarexka batek eremuan? »	(88)
erlatz 'teilatu hegala, hegia'	«Urretxindorrek urtero etortzen dira beren kabiak erlatzetan egiteko...»	(10)
erpin 'ertz'	«Zabaleta aldera doan bide erpinetik itzal baten modukoa ikusi zuen ...»	(80)
erretolika 'kopla, roilo'	«...bere katemea besoetan hartuta erretolika bera botatzen zidana...»	(102)
erronka 'desafioa'	«Azkenean erronka eta lehia eta dema.»	(27)
eskerga 'itzela'	«...eta gero ideia horrek bueltak eman zituen bere buruan azkenean bola eskerga bihurtu arte.»	(20)
eskuarki 'gehienetan, arruntean'	« Eskuarki ez da horren zentzua esplikazioekin xahutzen.»	(109)
ezari-ezarian 'astiro-astiro, emekiro'	« Ezari-ezarian prozesio bat balitz bezala...»	(54)
ezker aihen 'huntzorria	«...pareta ospel batetik nekez igotzen den ezker aihenaren moduan.»	(16)
ezki 'zuhaitz mota bat (tilo)'	«Elizak bakarrik irauten du (...) zutik ezkien plaza erdian...»	(10)
fardel 'harroputz'	«Xipriano Kurtzetako arotza zen, kankailu eta fardela ...»	(26)
galant 'itzel, eder'	«Horregatik beharbada biltzen dira neguko gau gordinetan auzoko katu eta kateme makakorro galantekin .»	(11)
galbahe 'bahea(harea,aleak eralkitzeko)	«Arratsaldea filtratzen genuen geure ezpainen galbahetik .»	(106)

Hitza - Esanahia	Testuingurua	Orrialdea
gandu 'lausoa'	«...aurrean zuena difuminatzen baitzuen, gandua balitz bezala.»	(80)
garotan 'irak ebakitzen'	«Txikiena, Antonio, garotan ari zen batetan joan zen inork ez daki nora...»	(21)
gau-atorra 'kamisioia'	«...arrea: lihozko bi izara pare bordatutakoak, artilezko bi tapaki, gau-atorra... »	(21)
gaztainkara 'gaztain kolorekoa'	«...zuhaitzak eta belazeak kolorez aldatzen hasi ziren: hasieran gaztainkara , gorri zurbila ondoren eta azkenean bermelioia.»	(76)
geroenean 'gero, ostein'	«Iragarki bat jarri zuten geroenean paretan itsatsita ...»	(89)
girli 'adur, lerre'	«Ahoa satisfazioz zuen irekita, girli dariola.»	(81)
gobernatu 'jagon, zaindu, mantendu'	«Azken egunetan ez zen gauza etxea gobernatzeko baina horrek ez zuen samintzen, bere etsipena aspaldikoa baitzen...»	(20)
gogoenean 'gogoan	« Gogoenean daukat gertatutakoa.»	(55)
goiznabar 'goiztiri, goizalde	«...zazpiretako jotzen ditu ezkilak goiznabarreko mezatarako...»	(10)
guri 'biguin eta leun'	«Ama berriro ikusiko zuela eta ni arbola bezain mardul, sendo eta guri haziko nintzenaren esperantza.»	(19)
hagin 'zur mota	«Aspaldiko etxe guztien moduan sapaia altua dauka, eta zolua haginez dago landua.»	(10)
harlosa 'harlauza, harrizko lauza'	«Edifizio horien luzagarri gisa ezkien plaza harlosezkoa .»	(12)
hasperen 'arnasa'	«...oinez bentaraino eta han hasperen hartu ondoren estazioraino ...»	(13)
hats hartu 'arnasa hartu'	«...hitzak metatu egin ziren aho sapaian, hats hartzeko ere traba eginaz.»	(20)
herabeti 'lotsati'	«Gizon ixil, herabeti , uzkur, kopetilun, zipotza.»	(12)
hirusta 'sekula belarra'	«...Fortuna lagun duzula jakinarazten duten hirustaren hostoak ...»	(17)
idor 'lehorra, ihartua'	«...jaten zutena belarra zela, mendietako zaingorri idor hori...»	(49)
ingurumari 'inguru'	«Berari eta bere ingurumariko lurrari lotua bainago oroimenean ...»	(13)
inular 'ilunabar'	«(Gerrak) Inular gorrien antzekoak ziren, ikusgarriak, lekutuak, baina pai-ratzen ziren bertan baleude bezala.»	(37)
itsumena 'itsadura'	«Ezabatu zen zeruertzean haren ezpain gozoen itsumena .»	(70)
itxuraldatu 'antzaldatu'	«Amak fantasmaz itxuraldatzarekin gorputz ahul eta kaxkar haren azpian anima sendo, indartsu eta gogoz betetakoa zuela frogatu zuen.»	(73)
izar loka 'une batez erortzen ikusten dena'	«Zeruko ohantzean, adibidez, izar lokak ibiltzen dira abiada osoan eta ixtant batez irauten du haien dirdirak gure begien aurrean...»	(17)
izara 'maindre'	«Zabaletara ezkondu zutenean amak emandako arrea: lihozko bi izara pare bordatutakoak (...).»	(21)
izeki 'biztu, ixiotu	«Ehiztarien sena gainditu zitzairen, izeki beraien baitan otsoari ihizi aurrean pizten zaion errabia odoltsua.»	(54)

Hitza - Esanahia	Testuingurua	Orrialdea
izpi 'erbatz, puska'	«...gari aleak, alpalpa izpiak .»	(46)
jazarka 'segika'	«Zaldi zuri baten gainean iritsi zen (...) Inkisizioa jazarka .»	(74)
kankailu 'balدارra/adimen gutxiko gizaki	«Xipriano Kurtzetako arotza zen, kankailu eta fardela...»	(26)
kantzela 'hesi	«Eliz saihtesean etxe handi bat dago, dotoreziaz eraikitakoa, indoanoarena, burdinazko kantzelaz inguraturik.»	(10)
karia 'zio, kausa, arrazoi'	«...nire antza zuela eta horren kariaz hasi nintzen egunero neure burua gelako ispilu lainotsu eta obalean begiratzen...»	(34)
karraiatu 'garraiatu, eraman'	«Zorabioak karraitu zituen maitaleak.»	(64)
kopetilun 'bekoskoa (tristura/haserre aurpegia)	«Gizon ixil, herabeti, uzkur, kopetilun , zipotza.»	(12)
kriskitin 'atzamar puntez ateratako hotsa'	«...alabak kriskitinak joaz dantzan ari zirenean.»	(52)
laborri 'izugarria, ikaragarria'	«...ez zuen aitortu nahi beldur laborriak harrapatua zuela.»	(30)
laidogarri 'iraingarria, mespretxugarria'	«...bere presentziak atzerritarra ekartzen baitzuen gogora eta hori gutxienez laidogarria zen.»	(76)
lander 'pobrea, txiroa'	«...horrela gabilta zaldia eta biok, judutar landerraren moduan.»	(75)
letagin 'hortz handi zorrotza'	«...baten batek esan zuenez, otsoek ez zuten haiek adinako letaginik .»	(49)
lubera 'lur biguin eta indartsua'	«Lau emakume haiek osatzen dute nire geografia intimoa, ni hazi naizen lubera .»	(18)
makakorro 'orroa, baurrea'	«Horregatik beharbada biltzen dira neguko gau gordinetan auzoko katu eta kateme, makakorro galantekin.»	(11)
makulu 'ezinduen euskarri bereziak'	«...zaharrak beren oroimenen makuluetan errealitateari forma eman nahian...»	(92)
malo 'maluta, mataza'	«Izara handi baten legez estali zuten landa osoa beren hostoen maloek , eta zerbait zegoen aidean euli eta liztor eta erleak erakarri zituena.»	(32)
mandio 'bihitegi, lastategi'	«...etxe osoa erre zion, mandiotik hasita aroztegiraino beltz-beltza utziaz.»	(31)
mardul 'osasuntsua, sendoa'	«Ama berriro ikusiko zuela eta ni arbola bezain mardul , sendo eta guri haziko nintzenaren esperantza.»	(19)
marrumaka 'orroaka'	« Marrumaka ari ziren idiak amonak utzi gintuenean.»	(85)
marruskatu 'gogor igurtzi'	«...ordurarte aho-sapaian itsatsirik egon ziren hitzak elkarri oparituz, bakoitza marruskatuz , zuen esanahia gastatu arte.»	(111)
mauka-mauka 'aho beteka'	«...kausitu ez zuelako beldurra hasi zitzaion mauka-mauka jaten.»	(66)
mendre 'urri, gutxi'	«...euriak gogor egiten zuenean, bere tantak orratz mendre baina indartsuak zirenean...»	(36)
mengaizo 'mendekua'	«Ez zuen hitzik egiten nirekin. Mengaizoz .»	(25)
metatu 'pilatu'	«...eta elkarri ez esandako hitzak metatu egin ziren aho sabaian...»	(20)

Hitza - Esanahia	Testuingurua	Orrialdea
min 'maiteen'	«Laurak hizki berdinez hasten dira gainera, naturalezaren aberastasuna erakutsiz, minenak ditudan loreak bezala.»	(18)
min izan 'nahigabeturik egon'	«Erreka neska mutilen min zen .»	(91)
motots 'ile korapiloa, moinoa'	«...ezpain finekin eta ile beltz harekin, mototsean ixten zena buruan.»	(23)
nabar 'ilun'	«...haren begietatik gogoratzen dudana da nabarrak zirela.»	(45)
nagi 'alferra'	«...bere bizitzako azken urteetan ezindurik geratu zen arte, bere aulki kulunkarian geldu, nagi eta nare...»	(20)
nano 'epotxa, kakanarrua'	«...mukizuak adinakoak ziren nano haiek hainbeste argudio eta berriketa.»	(33)
nini 'betseina, begietako biribiltzoa'	«Nire ninietaraino sartu zen berak gaubelan igarotakoaren orduen arrastoa.»	(55)
oldarka 'indarka, bortizki'	«Izardia zerion oldarka .»	(60)
ordoki 'lautada'	«...urkiek beren eskuekin eraikitzen duten etorbide motz eta ordoki baten atarian.»	(9)
ortzikara 'ekaitza (?)	«Zabaletan askotan, ortzikara zegoenean (...) trumoi hotsek eta tximistek erabat beldurtzen ninduten.»	(36)
ostots 'trumoia'	«Ekaizpean, ostotsez inguraturik, Norteko haize hotz eta aspreak eraso egi-ten zidalarik...»	(42)
otsein 'neskamea, zerbitzaria'	«...Anastasio apaizak arduraz zaintzen duelako, Josefa otseinaren laguntzarekin.»	(10)
otzan 'mantso / uso'	«Badaezpadaere parkeetako otzan eta herabetiei begiratzen diet, haietako bat ote den jakiteko...»	(71)
ozpel 'ainube,laiotz(egukirik gabeko	«...parea ozpel batetik nekez igotzen den ezker aihenaren moduan.»	(16)
pardeltxo 'zakutotzoa'	«...ez zegoen Kurtzetako inor plazan, Mikaela joan zenean eskuan pardeltxo batekin...»	(70)
parol 'harrokeria (?)	«...gaztea zela beltzez jantzita egoteko eta horrelako parolekin enbauptatu nahian.»	(26)
patrika 'poltsiko, sakela'	«Edaten zuten ugari ondoren, kanpotarren patrikatik ordainduta.»	(97)
pegar 'pitxar, buztinezko ontzia'	«Berak gordetzen du memoria, buztinezko pegarrak ardoa gordetzen duen moduan, gero eta jakintsuago eginaz.»	(17)
pendiz 'aldats, malda'	« Pendize bat aukeratzen nuen eta hantxe ibiltzen nintzen, ohol baten gainean irristatzen.»	(58)
pentsu 'pentsamendua'	«Orain, pentsutan hasiz gero, elurra ahantziaren parekoa dela iruditzen zait.»	(59)
pentze 'belardia'	«Jakín banekien Otamunoko pentzetako sarobean ardiekin egon ezean inguru haietan ibiliko zela (...).»	(25)
pertxenta 'ederra eta galanta'	«Zutik zeuden mimosa eta almendroak, pertxentak intxaurren...»	(111)
piko 'aldats gora, malkartsua'	«Han aldapa bat hasten da, pikoa zatirik handienetan eta errebuelta itxiek...»	(9)
piper egin 'sasieskola egin'	«Horregatik egiten genuen piper elkarrekin.»	(44)

Hitza - Esanahia	Testuingurua	Orrialdea
piri-piri 'zara-zara'	«Abendu hotza zen, elurra piri-piri ari eta...»	(39)
piura 'itxura'	«...esan zion tabernariak halako piuran ikusi zuenean.»	(29)
portunatu 'suertatu, elkartu'	«Lorategian portunatzen ziren katu eta ketemeak zelatatzen zituzten ...»	(44)
saihets 'alboan'	«Eliz saihetsean etxe handi bat dago...»	(10)
samats 'ongarria'	«Kurtzetarrek su eman zieten zelaiei, sikiera samatsa izan zedin.»	(94)
samindu 'garraztu, mindu'	«...baina horrek ez zuen samintzen , bere etsipena aspaldikoa baitzen...»	(20)
sapato 'zapatua, larunbata'	«...zazpiretako jotzen ditu ezkilak goiznabarreko mezatarako, arrats beheran errosariorako, sapatoan bezperetarako eta domekan...»	(10)
saroe 'ardiak biltzen diren toki berezia'	«Jakin banekien Otamunoko pentzeetako sarobean ardiekin egon ezean inguru haietan ibiliko zela...»	(25)
sarraskitu 'triskatu'	«Paolok bere ardiak sarraskituta ikusi zituenean...»	(49)
sutaska 'sutondo, sutegia'	« Sutaska piztuta eta sutan epurua, gar urdinetan erreaz.»	(84)
tapaki 'manta'	«...arreo: lihozko bi izara pare bordatutakoak, artilezko bi tapaki ...»	(21)
tenkatu 'tentsatu, tente jarri'	«Eskopeta kargatu eta oilarra tenkatu zuen, disparatzeko prest utziaz.»	(81)
tinko 'irmoki, gogor'	«Bere ohiturari tinko eutsiz aitaren ezpainetatik ez zen hitzik irristatu bidean joan ginen bitartean.»	(14)
trumilka 'trolepean, motroiloan'	«Hala ere min handiagoa ematen zidan errekreotara atera eta nire atzetik trumilka iristen zen hitz batek...»	(43)
tupustean 'bat-batean, ustekabean'	«Kurtzetar batzuek ere probatu zuten eta tupustean ume bihurtu ziren...»	(32)
tutu 'zuloa'	«...jakin zitekeen odola izoztuta geratu zitzaiola, zainetako tutuetan .»	(39)
txankamalo 'txorimalo'	«Gizona ez zegoen eserita, txankamalo bat baizik, gizonaren jaka eta prakekin.»	(81)
txintik atera 'soinutxo bat atera'	«Aitonak ez zuen txintik atera baina bere aurpegian irakurriz gero jakin zitekeen...»	(39)
txosperriko 'sagardo berria'	«Ura, hiriko Marta. Behin ere ez berdina. Txosperrikoa batzuetan eta orduan ene eztarrian freskura-hondarra lagatzen zuen.»	(18)
txotxeko sagardo 'upelatik harakoa, barrikatikoa'	«...ardo gorria, edo txotxeko sagardo edaten zuten bitartean.»	(26)
uhar 'uholdea, uriola'	«Txosperrikoa batzuetan eta orduan ene eztarrian freskura-hondarra lagatzen zuen. Uharra besteetan eta orduan berarekin eramaten ninduen.»	(18)
unatu 'nekatu, akitu'	«...eta unatuta nagoenean honaxe etorriko naiz deskantsatzera".»	(20)
urki 'azal zuriko zuhaitza'	«... urkiek beren eskuekin eraikitzen duten etorbide motz eta ordoki baten atarian.»	(9)
urretxindor 'txori mota bat (ruiseñor)'	« Urretxindorrek urtero etortzen dira beren kabiak erlartzetan egiteko...»	(10)

Hitza - Esanahia	Testuingurua	Orrialdea
usna 'usaina somatzeko ahalmena'	«Ez daukak txakurkumeen usnarik .»	(44)
usnatu 'somatu, igarri'	«...arriskua hurrean usnatzen duenean bere forma narrastia hartzen du, azaleratuz.»	(39)
uzkur 'mesfidatia, mesfidantza duena'	«Gizon ixil, herabeti, uzkur , kopetilun, zipotza.»	(12)
xextroso 'baragarria, zeharo baldresa'	«Auzoan ez zuten maite. Xitala eta xextrosoa zelakoan...»	(25)
xital 'zitala, gaiztoa'	«Auzoan ez zuten maite. Xitala eta xextrosoa zelakoan ...»	(25)
zabarki 'trakeski'	«...pintura markak zabaltzen dira zabarki paretetan zehar, armiarma handien legez...»	(10)
zahagi 'zahatoa'	«Ardoa edaten zuten majo zahagitik ...»	(33)
zaingorri 'kuskula / sasi, laharra'	«...jaten zutena belarra zela, mendietako zaingorri idor hori...»	(49)
zakar 'trauskila, latza'	«Txikia zen, azal zakarrekoa ...»	(45)
zantzu 'aztarna, seinale, ezaugarria'	«Udaberri zenean hantxe egoten nintzen ni zantzuan eta Mikaela agertzen zenean korrika aldegiten genuen...»	(44)
zemaika 'mehatxuka'	«Ondoren sasoian zeuden mutil guztiak eramatearekin ibili ziren zemaika .»	(39)
zendu 'hil'	«Ni mundura jaio nintzen egun berean zendu zen ama Margarita.»	(19)
zerren 'papera... jaten duen harra'	«...gehienak marinelen kontuei buruzkoak, larruz enkoadernatuta eta batzuk zerrenak zulatuta.»	(11)
zilipurdi 'txiribuelta, itzulipurdi'	«Semeetako besteak zakurra hartu zuen eta aro batetik pasarazi eta zilipurdiak egitera behartzen zuen.»	(52)
ziplo 'bat-batean, supitoki'	«Orduan ziplo erori zen.»	(81)
zipotz 'burugogorra'	«Gizon ixil, herabeti, uzkur, kopetilun, zipotza .»	(12)
zirkin 'mugimendu txikia'	«Edadetuek ere ez zuten zirkinik egin semeak geratu zitezen.»	(95)
zizare 'harra, kotxoa'	«...arrak ematen zion jaten: zizare bat edo beste...»	(46)
zoritu 'heldu, umotu'	«Ama Margarita, loretu baino lehen zoritu zena.»	(18)
zuku 'likidoa'	«...gorputz-atal guztiak azukre eta kanelaz eta karamelo errearen zukua zigurtzen zizkiola.»	(61)
zurumurru 'esamesa'	«...berehala zabaldu ziren zurumurruak ...»	(74)
zurtuta 'harrituta, txundituta'	«Eta zentzudunak ziren eta tabernara joaten zirenean bertako lagunak zurtuta uzten zituzten, esaten zutenarekin.»	(32)